

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave označeným v záhlaví tohto nálezu (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiadajú priznať im primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Ústavnú sťažnosť sťažovateľov ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 560/2023-24 z 31. októbra 2023 prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva zaručeného čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Skutkové východiská

3. Uznesením Kriminálneho úradu finančnej správy, úseku operatívnych činností a vyšetrovania, pobočky Východ, referátu vyšetrovania ČVS: KÚFS-18/VY-KE-2023 z 3. mája 2023 bolo začaté trestné stíhanie a súčasne sťažovateľom vznesené obvinenie pre zločin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že ako členovia organizovanej skupiny mali spoločne s [REDAKOVANÉ] skladovať, prepravovať a uvádzať do voľného obehu cigarety bez platnej kontrolnej známky, čím spôsobili únik na spotrebnej dani z tabakových výrobkov v sume najmenej 782 416,38 eur.

4. Okresný súd Trnava uznesením sp. zn. 8Tp/18/2023 z 5. mája 2023 vzal sťažovateľov do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom [REDAKOVANÉ] vzal do väzby aj z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Väzbu sťažovateľov súčasne podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku nenahradil písomným sľubom, ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovatelia sťažnosti, o ktorých rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6Tpo/24/2023-333 z 30. mája 2023 tak, že sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol, pričom na podklade sťažnosti [REDAKOVANÉ] predmetné uznesenie v príslušnom výroku podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil a [REDAKOVANÉ] vzal do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

5. O žiadostiach sťažovateľov o prepustenie z väzby z 24. júla 2023 rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 8Tp/39/2023 zo 7. augusta 2023 tak, že ich podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol. Okresný súd zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku zamietol žiadosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o nahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby, písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka. S poukazom na § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku okresný súd nenahradil ani väzbu [REDAKOVANÉ] písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovatelia sťažnosti, o ktorých rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ich podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

III.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia kritizujú odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov v otázke nenahradenia väzby menej invazívnym opatrením. Väzbu bolo možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka pri súčasnom uložení primeraných obmedzení a povinností, ktorých povaha pripúšťa nepretržitú kontrolu technickými prostriedkami. Obava z ďalšieho páchania trestnej činnosti neexistovala ani so zreteľom na to, že sťažovateľom boli zaistené viaceré veci vrátane nehnuteľného majetku a hnutel'ného majetku. Všeobecné súdy svoje rozhodnutia odôvodnili nedostatočne, aj pokiaľ ide o nenahradenie väzby písomnými sľubmi a zárukou dôveryhodnej osoby. Súdy neaplikovali test proporcionality a nevzali zreteľ na osoby sťažovateľov a povahu prejednávaneho prípadu. Pritom nereflektovali potrebu osobnej starostlivosti sťažovateľov o ich rodinných príslušníkov, očakávané uloženie podmiennečných trestov a zdravotný stav [REDACTED].

7. Trestná sadzba za trestný čin, ktorý sa sťažovateľom dáva za vinu, predstavuje tri roky až osem rokov. Možno odôvodnene očakávať, že v prípade preukázania viny im budú uložené podmiennečné tresty. Vzhľadom na to je ďalšie trvanie väzby neprimerané.

8. Väzba sťažovateľov netrvá len nevyhnutný čas. Obvinený nemôže byť v každom jednom prípade väzobne stíhaný najmenej počas tzv. základnej lehoty väzby. Nahradenie väzby zárukou má prednosť pred pokračujúcim väzobným stíhaním.

9. Sťažovatelia poukazujú na povahu a závažnosť stíhanej trestnej činnosti. Všeobecné súdy pochybili, keď uviedli, že hrozba vysokého trestu sa vzťahuje len na dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, a z tohto dôvodu neprihliadli na príslušnú námietku obhajoby. Hrozba trestu odňatia slobody vo výmere troch rokov nepredstavuje hrozbu vysokým trestom. Konaním sťažovateľov nebola spôsobená škoda, lebo zaistené cigarety môže súd po podaní obžaloby zhabať, čím colný dlh, teda spotrebná daň, zaniká. V prípade spáchania stíhaného trestného činu vo vnútrozemí predstavuje výšku škody len spotrebná daň, a teda ide o fiktívnu škodu.

10. Kamerové záznamy, ktoré majú svedčiť v neprospech sťažovateľov, nemajú dostatočnú výpovednú hodnotu, pretože z nich nemožno identifikovať skutočnosti usvedčujúce sťažovateľov. Výpovedi [REDACTED], podľa ktorej sa sťažovatelia mali dopúšťať trestnej činnosti dlhodobo, približne po dobu dvoch rokov, odporuje uznesenie o vznesení obvinenia a uznesenie o rozšírení obvinenia, z ktorých vyplýva odlišná doba páchania stíhaných skutkov. Pri viacerých stíhaných skutkoch neboli sťažovatelia prichytení pri manipulácii s cigaretami, v dôsledku čoho v tomto rozsahu absentuje naplnenie materiálnej podmienky väzby. Tvrdenie všeobecných súdov, že trestná činnosť, ktorá sa sťažovateľom dáva za vinu, bola páchaná opakovane, organizovane, sofistikovane a dlhodobo, je v rozpore s obvinením sťažovateľov.

11. Charakter, doterajší život, osobné a sociálne pomery sťažovateľov, osobitne ich spoločenské väzby, nesvedčia v prospech potreby väzobného stíhania. V registri trestov sťažovateľov niet záznamov, pričom na zahladené odsúdenie [REDACTED] nemožno prihliadať. Sťažovatelia majú riadne zamestnanie s pravidelným príjmom. Výnimkou je [REDACTED], ktorý síce nie je zamestnaný na území Slovenskej republiky, ale má pravidelný príjem a prísľub zamestnania. [REDACTED] má dve maloleté deti a matku, ktorá je odkázaná na jeho pomoc. Ani jeho

zdravotný stav nie je priaznivý. [REDAKOVANÉ] je ženatý, má dcéru a podniká. [REDAKOVANÉ] je riadne zamestnaný a má príjem. [REDAKOVANÉ] je ženatý, má dcéru, je riadne zamestnaný a má príjem. Všeobecné súdy na uvedené okolnosti neprihliadli.

12. Poukaz na zjavný nepomer medzi príjmami sťažovateľov a majetkom, ktorý vlastní alebo užívajú, neobstojí. Len vlastníctvo viacerých motorových vozidiel a skutočnosť, že nehnuteľnosti sťažovateľov nie sú zaťažené ťarchami, nesvedčí v prospech väzby. Viaceré nehnuteľnosti sú v zlom technickom stave a ich hodnota je nízka. [REDAKOVANÉ] nadobudol majetok legálnou cestou (dedením a kúpou). Nájdene finančné prostriedky [REDAKOVANÉ] nesvedčia v prospech páchania trestnej činnosti, keďže [REDAKOVANÉ] je podnikateľom a táto hotovosť nebola nijakým spôsobom ukrytá. Všeobecné súdy nekonkretizovali vo vzťahu ku každému sťažovateľovi osobitne, na základe akých okolností usúdili nepomer medzi ich príjmami a majetkom, ako aj ich nákladný spôsob života.

13. O žiadostiach sťažovateľov o prepustenie z väzby sa nekonalo urýchlene, pretože rozhodovanie trvalo od podania avizovaných žiadostí po doručenie napadnutého uznesenia 51 dní. Toto konanie pritom nevykazovalo osobitnú zložitost' a jeho dĺžku nemožno pripísať na vrub sťažovateľom. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukazujú na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tostš/12/2023 z 23. augusta 2023, podľa ktorého v podmienkach dvojstupňového konania v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru by za bezproblémovú bolo možné považovať lehotu 30 dní, kde 5 dní pripadá na prokurátora, 15 dní pre sudcu pre prípravné konanie a 10 dní pre sťažnostný súd (vrátane doručenia rozhodnutia). Zbystrit' pozornosť a zvýšiť ostražitosť je potrebné vždy, ak táto lehota presiahne 40 dní.

IV.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľov

IV.1. Vyjadrenie krajského súdu:

14. Námitka sťažovateľov týkajúca sa pried'ahov v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu je nedôvodná. Spis okresného súdu bol krajskému súdu predložený na rozhodnutie o štyroch sťažnostiach 16. augusta 2023, pričom krajský súd vo veci rozhodol 22. augusta 2023.

15. Krajský súd sa v napadnutom uznesení jasne vyjadril, že výroky uvedené v uznesení okresného súdu súvisiace s možnosťou nahradenia väzby sťažovateľov menej invazívnym opatrením považuje za správne. Za správne považuje aj odôvodnenie uznesenia okresného súdu, ktoré v podstatných črtách recipoval do vyjadrenia k ústavnej sťažnosti. Krajský súd vo svojom vyjadrení poukázal aj na odôvodnenie napadnutého uznesenia, pokiaľ ide o nenahradenie väzby miernejším opatrením a tiež v súvislosti s dôvodnosťou väzby, s ktorým sa stotožnil. Žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby boli podané necelé 2 mesiace po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o vzatí sťažovateľov do väzby. Krajský súd, sumarizujúc uvedené, uvádza, že k napadnutému uzneseniu nemá viac čo dodať a na toto uznesenie odkazuje bez nevyhnutnosti akejkoľvek zmeny v ktorejkoľvek časti jeho odôvodnenia.

16. Napokon krajský súd dodal, že 21. novembra 2023 v konaní sp. zn. 6Tos/207/2023 rozhodoval o ďalších žiadostiach sťažovateľov o prepustenie z väzby, pričom záruka ponúknutá totožnou dôveryhodnou osobou ako v konaní sp. zn. 5Tpo/42/2023 bola v priebehu sťažnostného konania vzatá v celom rozsahu späť.

17. Krajský súd navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

IV.2. Replika sťažovateľov:

18. Sťažovatelia poukazujú na prieťahy vo väzobnom konaní. Neobstojí argumentácia krajského súdu, podľa ktorej je predmetná námietka nedôvodná. Konanie o väzbe trvalo celkom 51 dní, pričom sťažovatelia opätovne uvádzajú, že dané konanie nebolo osobitne zložité a jeho dĺžku im nemožno pričítať na vrub. Takáto dĺžka väzobného konania je v rozpore s ústavnými imperatívmi.

19. Neobstoja ani tvrdenia krajského súdu súvisiace s nenahradením väzby sťažovateľov menej invazívnymi inštitútmi. Sťažovatelia opakovane poukazujú, že krajský súd sa v napadnutom uznesení nevyrovnal s kritériami, ktoré spočívajú v ich osobách a v povahe prejednávaného prípadu, pričom nevzal zreteľ ani na ďalšie okolnosti uvádzané v replike v súlade s ústavnou sťažnosťou. Napadnuté uznesenie je arbitrárne a nepreskúmateľné.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Podstata podanej ústavnej sťažnosti smeruje k nedostatku odôvodnenia napadnutého uznesenia, pokiaľ ide o (i) prítomnosť podmienok väzby z hľadiska dôvodnosti trestného stíhania a dôvodu tzv. preventívnej (predstihovej) väzby, ako aj (ii) nenahradenie väzby miernejším opatrením. Podľa názoru sťažovateľov krajský súd preskúmal splnenie týchto podmienok väzobného stíhania nedostatočným spôsobom, pričom deficitne posúdil možnosti nahradenia väzby sťažovateľov menej invazívnymi prostriedkami. Následne sťažovatelia formulujú námietku neústavne dlhotrvajúceho konania všeobecných súdov pri rozhodovaní o ich žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

21. Väzba predstavuje jeden z najzávažnejších zásahov do osobnej slobody a práv obvineného (m. m. napr. III. ÚS 26/01, III. ÚS 33/2021, III. ÚS 581/2021, III. ÚS 103/2023, III. ÚS 435/2023). Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (m. m. napr. IV. ÚS 321/2022) pritom vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, kde sú implicitne obsiahnuté hmotné aj procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje viacero čiastkových práv, ako napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (m. m. napr. III. ÚS 7/00, IV. ÚS 321/2022). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je pritom aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby takéto rozhodnutia boli založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (m. m. napr. III. ÚS 115/08, III. ÚS 515/2023, IV. ÚS 207/07).

22. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (m. m. napr. I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07, II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00,

IV. ÚS 321/2022). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (m. m. napr. III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05, IV. ÚS 321/2022), s ktorým musí byť v súlade.

23. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody. Pri rozhodovaní o väzbe musia byť splnené formálne predpoklady väzby (uznesenie o vznesení obvinenia) a materiálne predpoklady väzby, keď musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a spáchal ho obvinený. Zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 Trestného poriadku (m. m. napr. III. ÚS 417/2011, III. ÚS 515/2023).

24. Pokiaľ ide o právomoc ústavného súdu vo väzobných veciach, ústavný súd akcentuje, že táto predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba (m. m. napr. I. ÚS 147/09, II. ÚS 94/2012, III. ÚS 33/2021, III. ÚS 581/2021, III. ÚS 103/2023, III. ÚS 435/2023). Pri posúdení napadnutého uznesenia nie je úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či sťažovatelia mali byť alebo nemali byť prepustení z väzby na slobodu. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzuje na posúdenie otázky, či je odôvodnenie napadnutého uznesenia ústavno-právne akceptovateľné. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli podnietiť také prípadné rozhodnutia a postupy krajského súdu v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. napr. I. ÚS 299/2022, IV. ÚS 556/2023).

25. Napokon ústavný súd v rámci všeobecných východísk dodáva, že odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov vydané v inštančnom postupe súdneho konania nemožno posudzovať izolovane (m. m. napr. III. ÚS 808/2016, III. ÚS 227/2020, III. ÚS 341/2021, III. ÚS 489/2021, III. ÚS 543/2022, III. ÚS 708/2022, III. ÚS 67/2023, III. ÚS 435/2023, IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. napr. III. ÚS 489/2021, III. ÚS 543/2022, III. ÚS 708/2022, III. ÚS 37/2023, III. ÚS 67/2023, III. ÚS 435/2023, IV. ÚS 350/09). Vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť (spojitosť) uznesenia okresného súdu a napadnutého uznesenia pristúpil ústavný súd k ich zhodnoteniu v celistvosti.

26. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti zdôrazňujú neprimeranosť väzby z viacerých hľadísk. Krajský súd k tomu v napadnutom uznesení uviedol, že skutok, pre ktorý je vedené trestné stíhanie, napĺňa znaky skutkovej podstaty zločinu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru, existuje podozrenie, že tento skutok spáchali sťažovatelia, pričom od posledného rozhodovania o väzbe sťažovateľov nedošlo ku skutočnosti, ktorá by vylúčila alebo oslabila dôvodnosť podozrenia. Ústavný súd po oboznámení sa s doručeným spisovým materiálom uvádza, že takéto konštatovanie je plne korektné. Následne krajský súd poukázal na priliehavé skutkové okolnosti odôvodňujúce väzbu sťažovateľov, konkrétne na to, že sťažovatelia (s výnimkou [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) boli zadržaní pri priamej manipulácii

s cigaretami neoznačenými kolkovou známkou, na výpoveď [REDAKOVANÉ], výsledky znaleckého dokazovania, výsledky domových prehliadok, prehliadok nebytových priestorov, prehliadok motorových vozidiel a zabezpečené záznamy. Konkretizácia uvedených dôkazov pritom jednoznačne vyplýva zo s. 7 a nasl. uznesenia okresného súdu, na ktoré krajský súd na s. 22 napadnutého uznesenia, stotožniac sa s ním, odkázal. Ústavný súd konštatuje, že väzba sťažovateľov sa neopiera len o stereotypné formulácie abstraktného charakteru, ktoré by predznamenávali zjavný exces pri posudzovaní materiálnych podmienok väzby, ale najmä o konkrétne dané a korektne špecifikované skutkové okolnosti, ktoré svedčia v prospech ústavnej udržateľnosti väzby.

27. V ďalšej argumentácii krajský súd poukázal na skutočnosť, že dokazovanie sa nachádza v počiatočných fázach, čo sa so zreteľom na štádium väzobného stíhania sťažovateľov javí ústavno-právne akceptovateľné. Ak sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta hodnotenie jednotlivých dôkazov a nevzniknutie škody (body 9 a 10 tohto nálezu), ústavný súd v zhode so závermi krajského súdu a svojou rozhodovacou praxou akcentuje (m. m. napr. I. ÚS 417/2018), že rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovaním o vine či nevine sťažovateľov. Existencia dôvodného podozrenia zo spáchania činu je v uvedenom smere nielen dostačujúca, ale priamo určujúca a limitujúca, keďže rozhodnutím o väzbe (napadnutým uznesením) krajský súd nemohol vysloviť vinu sťažovateľov. Krajský súd pritom z tohto pohľadu príhodne uvádza, že uvedené okolnosti budú predmetom ďalšieho dokazovania (ktoré podľa priložených materiálov prebieha a dôkazy sa ďalej zhromažďujú), čo sa so zreteľom na štádium trestného konania javí ústavno-právne akceptovateľné. Z tohto dôvodu ústavný súd nevidí dôvod, aby do analyzovaných záverov krajského súdu zo svojej pozície zasiahol kasačnou intervenciou.

28. Vo vzťahu k nadväzujúcim námietkam sťažovateľov je potrebné uviesť, že negatívny dopad väzobného stíhania na ich osobný a rodinný život, ako aj opísané zhoršenie zdravotného stavu, nie je relevantným atribútom, ktorý by mal krajský súd hodnotiť. Je potrebné uviesť, že aj konkrétne okolnosti spáchaného trestného činu môžu odôvodniť obavu z pokračovania v trestnej činnosti, a tak viesť k ústavne konformnému obmedzeniu osobnej slobody vo forme tzv. preventívnej (predstihovej) väzby (m. m. III. ÚS 515/2023). Obava z pokračovania v trestnej činnosti je daná vzhľadom na rozsah, dlhú dobu a organizovanosť trestnej činnosti, pre ktorú bolo sťažovateľom vznesené obvinenie. Nemožno opomenúť, že trestné konanie sa nachádza v štádiu prípravného konania, preto hodnotenie pomerov sťažovateľov, zistený rozsah dôkazov, ako aj rozsiahlosť a charakter trestnej činnosti v tomto štádiu trestného konania postačuje na záver o reálnej obave z pokračovania v trestnej činnosti.

29. Osobitne, pokiaľ ide o zahladené odsúdenie [REDAKOVANÉ], ústavný súd v súlade so svojou rozhodovacou praxou dodáva, že zohľadnenie predchádzajúcej trestnej činnosti obvineného pri posudzovaní dôvodov tzv. preventívnej (predstihovej) väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je všeobecnými súdmi bežne akceptovanou skutočnosťou pri hodnotení osoby obvineného (obžalovaného) v kontexte rizika, že sa dopustí konania, ktorému má väzba zabrániť. Zahlodenie odsúdenia neznamená, že sťažovateľ trestný čin nespáchal, ale že všeobecné súdy nemôžu na túto okolnosť prihliadať pri ukladaní trestu v inom konaní (m. m. napr. I. ÚS 1/2015, III. ÚS 435/2023).

30. Pokiaľ ide o ostatné sťažnostné námietky súvisiace s materiálnymi podmienkami väzby, ústavný súd súhrnne uvádza, že zákonná úprava tzv. preventívnej (predstihovej) väzby v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nevyžaduje hrozbu vysokého trestu (m. m. III. ÚS 515/2023). Povaha a závažnosť trestnej činnosti boli na účely väzobného stíhania sťažovateľov spoľahlivo preukázané predovšetkým konkrétnymi skutkovými okolnosťami, na ktoré ústavný súd v podstatných črtách upriamil pozornosť v argumentačných líniách uvedených v tomto náleze. Poukazy na trest, ktorý v prípade preukázania viny sťažovateľom hrozí, ústavný súd vníma v hypotetickej rovine obhajobných stratégií, ktoré so zreteľom na všetky okolnosti uvádzané v tomto náleze nemajú priamu relevanciu na väzobné stíhanie sťažovateľov. Ústavný súd vo všeobecnej rovine prisvedčuje sťažnostnej argumentácii, podľa ktorej obvinený nemusí byť v každom jednom prípade väzobne stíhaný najmenej počas tzv. základnej lehoty väzby. V konkrétnej rovine však sťažovatelia v ústavnej sťažnosti neponúkli adresné argumenty, pre ktoré by ich väzobné stíhanie prekračovalo nevyhnutnú dobu, pretože v tomto smere ostali len pri všeobecných poukazoch. K sťažnostnej námietke recipovanej do bodu 12 tohto nálezu sa krajský súd vyjadril na s. 27 napadnutého uznesenia. Na tomto mieste ústavný súd na túto argumentáciu odkazuje bez potreby jej recipovania, pretože ju považuje za správnu. Z uvedených dôvodov nebolo možné priznať ústavno-právnu relevanciu ani tomuto okruhu sťažnostných námietok.

31. K tejto skupine sťažnostných námietok ústavný súd s poukazom na závery uvedené na s. 22 napadnutého uznesenia, ktoré plne korešpondujú posolstvám vyplývajúcim z rozhodovacej činnosti ústavného súdu (m. m. I. ÚS 475/2021), sumarizačne podotýka, že všeobecnému súdu rozhodujúcemu o väzbe úloha celkového hodnotenia dôkazov a s tým súvisiaceho dôkazného procesu zásadne neprislúcha. Ústavný súd by nesplnenie materiálnych podmienok väzby na tomto základe mohol konštatovať iba vo výnimočnom prípade, ktorý by sa spájal s absolútnym nedostatkom dôkazov proti väzobne stíhaným osobám. To so zreteľom na všetky už uvádzané okolnosti nie je prípad sťažovateľov.

32. Ústavný súd ešte uvádza, že ústavná sťažnosť je prevažne opakovaním argumentácie sťažovateľov z predošlých podaní adresovaných všeobecným súdom. Je potrebné uviesť, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je ústavný súd alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, III. ÚS 264/2023, III. ÚS 493/2023). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákon, a pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité odôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. napr. I. ÚS 19/02, II. ÚS 357/06, III. ÚS 264/2023, III. ÚS 493/2023, IV. ÚS 238/05). O arbitrárnosti pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, III. ÚS 264/2023). O to v danom prípade s dôrazom na v tomto náleze prezentované dôvody nejde.

33. Argumentačné línie spochybňujúce podmienky väzobného stíhania sťažovateľov (dôvodnosť trestného stíhania a danosť dôvodu tzv. predstihovej väzby) preto neboli spôsobilé viesť k vysloveniu porušenia základného práva sťažovateľov garantovaného čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva sťažovateľov zaručeného čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľov v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

34. Obsahom ďalšej skupiny námietok uvedených v ústavnej sťažnosti je nedostatok dôvodov napadnutého uznesenia, pokiaľ ide o nenahradenie väzby sťažovateľov menej invazívnymi opatreniami. Ústavný súd v tejto súvislosti podotýka, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju miernejším opatrením, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (m. m. napr. III. ÚS 38/01, III. ÚS 227/2020, III. ÚS 33/2021, III. ÚS 518/2021, III. ÚS 550/2021, III. ÚS 675/2021, III. ÚS 435/2023, IV. ÚS 207/07, IV. ÚS 650/2018, IV. ÚS 436/2021).

35. Ústavný súd uvádza, že nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby byť stíhaný na slobode (teda s využitím miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv – R 44/2018; m. m. napr. I. ÚS 487/2021, III. ÚS 625/2022, III. ÚS 435/2023). Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi opakovane akcentuje, že väzba predstavuje vážny zásah do osobnej slobody. Preto je povinnosťou všeobecných súdov obzvlášť citlivo zvažovať argumenty pre ďalšie trvanie väzby. Z ustanovení Trestného poriadku priamo vyplýva povinnosť všeobecných súdov skúmať, či je v prípade dôvodnosti väzby možné väzbu nahradiť alternatívnymi prostriedkami (m. m. napr. III. ÚS 520/2021, III. ÚS 625/2022, III. ÚS 435/2023).

36. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd zamietol sťažnosti sťažovateľov proti výrokom uznesenia okresného súdu, ktorými okresný súd podľa § 80 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku zamietol žiadosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o nahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby, písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd napadnutým uznesením zároveň zamietol sťažnosť [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu okresného súdu, ktorý s poukazom na § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku nenahradil väzbu tohto sťažovateľa písomným sľubom, ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovatelia vyjadrili nespokojnosť s odôvodnením rozhodnutí všeobecných súdov, pokiaľ ide o deficit substitúcie väzby miernejším opatrením, viacerými argumentačnými líniami.

37. Väzbu sťažovateľov bolo podľa sťažnostnej argumentácie možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka pri súčasnom uložení primeraných obmedzení a povinností, ktorých povaha pripúšťa nepretržitú kontrolu technickými prostriedkami. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol odkaz na odôvodnenie uznesenia okresného súdu, ktoré považoval za správne. Zo s. 12 uznesenia okresného súdu pritom v podstatnom vyplýva, že väzbu nebolo možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka preto, lebo tento sa nevykonáva nepretržite v prítomnosti obvinených a účinne by im nezabránil v možnosti páchať ďalšiu protiprávnu činnosť alebo vyhýbať sa trestnému konaniu. Krajský súd na s. 29 napadnutého uznesenia tiež podotkol, že obvinených nemožno kontrolovať nepretržite, pričom „*pri posudzovaní primeraných povinností a obmedzení sťažnostný súd nedospel k záveru, že niektoré z nich, prípadne kombinácia týchto povinností a obmedzení v spojení s výkonom probačného a mediačného dohľadu, by zabezpečila to, aby obvinení ďalej nepáchali trestnú činnosť...*“.

38. Neuniklo však pozornosti ústavného súdu, že sťažovatelia v žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a rovnako tak aj v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu žiadali o nahradenie väzby aj pri uložení primeraných povinností a obmedzení vrátane monitorovania pohybu „elektronickými náramkami“. V obdobnej súvislosti pritom ústavný súd v minulosti už viackrát vyriekol, že zo zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 78/2015 Z. z.“) vyplýva, že technickým zariadením možno pobyť a pohyb monitorovať nepretržite, teda aj 24 hodín denne (m. m. napr. III. ÚS 523/2021, III. ÚS 625/2022).

39. Ústavný súd akceptuje a opätovne potvrdzuje, že všeobecný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpovede na všetky otázky účastníka konania, musí sa však vysporiadať s tou argumentáciou, ktorá je pre prebiehajúce konanie právne relevantná alebo má pre prebiehajúce konanie podstatný význam (m. m. napr. I. ÚS 241/07, I. ÚS 155/2021, III. ÚS 196/09). Žiadosť o nahradenie väzby pri súčasnom monitorovaní pohybu sťažovateľov elektronickými prostriedkami pritom podľa názoru ústavného súdu bola tou podstatnou dôvodovou líniou, ktorá vyžadovala špecifickú reakciu všeobecných súdov, keďže práve od nachádzania odpovede na avizovaný argument mohlo v podstatnej miere závisieť ďalšie obmedzenie osobnej slobody sťažovateľov v podobe ich držania vo väzbe. Z uvedeného dôvodu musel ústavný súd priznať tejto sťažnostnej námietky ústavno-právnu relevanciu i dôvodnosť.

40. Všeobecné súdy podľa sťažovateľov odôvodnili svoje rozhodnutia deficitným spôsobom, aj pokiaľ ide o nenahradenie väzby písomnými sľubmi a zárukou dôveryhodnej osoby. Krajský súd na s. 29 napadnutého uznesenia uviedol, že „*tieto formy nahradenia väzby sa javia nateraz ako neadekvátne a nedostatočné, aj s prihliadnutím na váhu písomného sľubu a poskytnutej záruky*“. Na s. 27 napadnutého uznesenia krajský súd tiež upriamil pozornosť na uznesenie okresného súdu, ktoré považoval za správne. Okresný súd nenahradenie väzby zárukou od Rímskokatolíckej farnosti [REDAKOVANÉ] založil na odkaze na nákladný spôsob života sťažovateľov, na povahu trestnej činnosti, ktorá mala byť páchaná organizovane, sofistikovaným spôsobom, ale najmä intenzívne a dlhodobo. Nadväzne okresný súd na s. 13 svojho uznesenia záruku cirkvi vyhodnotil ako nedostatočnú a doplnil, že „*z vyjadrení obvinených je zrejmé, že osobu farára poznajú a sú veriaci, a keďže tieto skutočnosti boli dané aj v čase, kedy boli obvinení na slobode a nevedli k tomu, aby u obvinených nevzniklo dôvodné podozrenie z páchania dlhodobej a sofistikovanej trestnej činnosti, súd je toho názoru, že aktuálne pôsobenie na obvinených by nebolo dostatočné*“.

41. Ústavný súd nespochybňuje, že dôležitým faktorom favorizujúcim nahradenie väzby zárukou farnosti je skutočnosť, že farár a obvinení, ktorí sú veriacimi členmi farského spoločenstva, sa navzájom poznajú. To však ešte nutne neznamená, že ponúknutej záruke je súd povinný v každom prípade vyhovieť. Pokiaľ budú zákonné kritériá zamerané podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku na osoby obvinených a na povahu prejednávaného prípadu v konkrétnych okolnostiach vyhodnotené ako oslabujúce eventuálny pozitívny vplyv farnosti ponúkajúcej záruku na obvinených v miere, ktorá vedie k presvedčeniu súdu, že tento vplyv nepostačuje na potrebnú elimináciu rizík spojených s pokračovaním v páchaní trestnej činnosti, potom ani preukázaný fakt, že sa farár s veriacimi obvinenými pozná, nebude na nahradenie väzby postačovať.

42. Podľa názoru ústavného súdu uznesenie krajského súdu v spojení s dôvodmi uznesenia okresného súdu rešpektuje povinnosť väzobných súdov posudzovať možné nahradenie väzby zárukou na podklade konkrétnych okolností charakterizujúcich osoby obvinených a povahu prejednávaneho prípadu tak, ako to predpisuje § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Úvahy súdov zvyrazňujúce dlhodobosť, intenzitu a sofistikovanosť vyšetrovanej trestnej činnosti spadajúcej do obdobia, keď už obvinení boli začlenení v cirkevnej obci, čo nepochybne vrhá tieň pochybností o účinnosti záruky poskytnutej miestnou cirkvou, nemožno vyhodnotiť ako abstraktné a odôvodňujúce záver, že by predstavovali zjavný omyl či exces pri rozhodovaní o možnom nahradení väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. napr. I. ÚS 299/2022, IV. ÚS 556/2023). Preto ani v časti argumentácie založenej na záruke cirkvi nevyhodnotil ústavný súd ústavnú sťažnosť ako dôvodnú.

43. Sťažovatelia ďalej uvádzajú, že všeobecné súdy pri úvahách o nenahradení väzby nereflektovali potrebu osobnej starostlivosti sťažovateľov o ich rodinných príslušníkov. Ústavný súd v odpovedi uvádza, že krajský súd s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax podotkol, že osobná starostlivosť o rodinných príslušníkov nie je dôvodom na nahradenie väzby v podstate preto, lebo sťažovatelia sú väzobne stíhaní z dôvodov, ktoré tkvejú v ich osobách, ako aj povahe a závažnosti trestnej činnosti so silným finančným motívom. V podrobnostiach ústavný súd poukazuje s. 28 a s. 29 napadnutého uznesenia. Krajský súd rovnako tak upriamil zreteľ na zahladené odsúdenie [REDAKOVANÉ], k čomu ústavný súd dodáva, že takýto poukaz vyhodnotil v bode 29 tohto nálezu ako ústavno-právne konformný. So zreteľom na uvedené teda krajský súd využil test proporcionality a v procese jeho aplikácie vyvažoval povahu prejednávaneho prípadu na strane jednej a osoby sťažovateľov na strane druhej. V tomto smere teda ústavný súd nevzhliadol nedostatok odôvodnenia napadnutého uznesenia, na ktorý by nadväzovalo vyslovenie porušenia sťažovateľmi poukazovaných referenčných kritérií.

44. V súvislosti s očakávaným uložením podmienených trestov krajský súd na s. 27 napadnutého uznesenia podotkol, že očakávaný trest tri roky až osem rokov je vyjadrený v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe, pričom očakávanie uloženia podmienených trestov je v štádiu obhajobných domniek. Takýto záver sa bez potreby recipovania ďalšej argumentácie krajského súdu do tohto nálezu zdá ako ústavno-právne korektný, pričom ústavný súd v podrobnostiach odkazuje na s. 27 a s. 28 napadnutého uznesenia.

45. Napokon, pokiaľ ide o zdravotný stav [REDAKOVANÉ], krajský súd akcentoval, že potrebná starostlivosť mu môže byť poskytnutá vo výkone väzby a ďalší postup môže závisieť od vyjadrenia príslušného zariadenia. Uvedené závery sa ústavnému súdu nejavia ako arbitrárne, abstraktné a stereotypné, teda také, ktorý by odôvodňovali kasačný zásah ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu nebolo možné priznať procesný úspech ani tejto sťažostnej námietke.

46. Ústavný súd k tejto časti sťažostnej argumentácie uzatvára, že preskúmaním odôvodnenia napadnutého uznesenia v spojení s odôvodnením uznesenia okresného súdu, ktoré tvoria jeden celok, dospel k záveru, že všeobecné súdy sa v okolnostiach preskúmvanej veci nezaoberali možnosťou nahradenia väzby sťažovateľov dostatočným spôsobom, a to konkrétne nahradením dohľadom probačného a mediačného úradníka v kombinácii s primeranými povinnosťami a obmedzeniami. Z týchto dôvodov je potrebné napadnuté uznesenie, ktoré v aspekte nenahradenia väzby v podstate odobrilo zbavenie osobnej slobody sťažovateľov, kvalifikovať ako arbitrárne

(m. m. napr. I. ÚS 250/2014, III. ÚS 582/2021, III. ÚS 625/2022), pretože ním došlo k porušeniu sťažovateľmi uvedeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

47. Ostatná sťažnostná námietka sa upína na zbytočné prieskumy pri väzobnom rozhodovaní. Ústavný súd pri posudzovaní porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že všeobecné súdy nerozhodli o väzbe urýchlene, vychádza nielen z judikatúry ústavného súdu, ale aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Zároveň ústavný súd konštatuje, že pri posudzovaní lehôt, v ktorých všeobecné súdy rozhodli, je použiteľná judikatúra ESLP týkajúca sa tak porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru, ako aj porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru (m. m. napr. III. ÚS 286/2020).

48. Ústavný súd považuje za vhodné poukázať na niekoľko rozhodnutí ESLP, ktoré dopadajú na posudzovanú vec. ESLP pripomenul, že rešpektovanie práv každej osoby, pokiaľ ide o čl. 5 ods. 4 dohovoru, aby bolo možné v krátkom čase dosiahnuť rozhodnutie súdu o zákonnosti jeho zadržania, musí sa posudzovať s ohľadom na okolnosti každého prípadu (m. m. Sanchez-Reisse v. Švajčiarsko, sťažnosť č. 9862/82 § 55 a R.M.D. v. Švajčiarsko, sťažnosť č. 19800/92 § 42). V zásade však platí, že keďže ide o slobodu jednotlivca, štát musí zabezpečiť, aby konanie prebehlo čo najrýchlejšie (m. m. napr. III. ÚS 286/2020).

49. Podľa judikatúry ESLP týkajúcej sa rozsahu pôsobnosti čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru je potrebné okrem súladu s hmotnoprávnymi aj procesnými pravidlami vnútroštátnych právnych predpisov skúmať aj súlad s cieľom čl. 5 dohovoru. Posledná podmienka znamená nielen to, že príslušné súdy musia rozhodnúť urýchlene, ale aj to, že ich rozhodnutia musia nasledovať v primeraných intervaloch (Herczegfalvy v. Rakúsko, sťažnosť č. 10533/83; m. m. napr. aj III. ÚS 286/2020).

50. Článok 5 ods. 4 dohovoru zaručuje zatknutým alebo zadržaným osobám právo na začatie konania, ktorým je možné preskúmať zákonnosť ich pozbavenia osobnej slobody. Tiež stanovuje ich právo po začatí tohto konania na rýchle súdne rozhodnutie o zákonnosti zaistenia osoby. Rovnako stanovuje ich právo na okamžité súdne rozhodnutie týkajúce sa zákonnosti zaistenia a následné prepustenie, ak sa preukáže nesúlad so zákonom (Baranowski v. Poľsko, sťažnosť č. 28358/95, Musiał v. Poľsko, sťažnosť č. 24557/94, Van der Leer v. Holandsko, sťažnosť č. 11509/85; m. m. napr. aj III. ÚS 286/2020).

51. Čo sa týka lehôt, ktoré boli zo strany ESLP posúdené v súvislosti s rozhodovaním vo väzobných veciach ako neprimerané, ústavný súd poukazuje na vec Jabłoński v. Poľsko (sťažnosť č. 33492/96), v ktorej bolo neprimeraných 43 dní, vec Nikolov v. Bulharsko (sťažnosť č. 38884/97) s konštatovaním neprimeraných 42 dní a prípad G. B. v. Švajčiarsku (sťažnosť č. 27426/95) s neprimeranými 32 dňami (m. m. napr. III. ÚS 286/2020). Podľa konštantnej judikatúry ESLP by malo konanie o rozhodovaní vo väzobných veciach na jednom stupni trvať tri týždne (rozsudok G. B. v. Švajčiarsko a rozsudok Sarban v. Rumunsko, č. 3456/05; m. m. napr. III. ÚS 629/2021).

52. Pokiaľ ide o časové súvislosti väzobnej veci sťažovateľov, žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu podali sťažovatelia prokurátorovi 24. júla 2023. Prokurátor tejto žiadosti nevyhovel a 28. júla 2023 ju predložil na rozhodnutie okresnému súdu, ktorý o nej rozhodol 7. augusta 2023. Proti uzneseniu okresného súdu podali sťažovatelia 7. augusta 2023 sťažnosť, ktorú odôvodnili písomným podaním z 11. augusta 2023. Vec napadla krajskému súdu 16. augusta 2023 a krajský

súd rozhodol 22. augusta 2023. Napadnuté uznesenie bolo obhajcovi sťažovateľov podľa priloženej doručky doručené 13. septembra 2023.

53. Ústavný súd konštatuje, že väzobné konanie vo veci sťažovateľov trvalo celkom 51 dní, z čoho vyše tri týždne, t. j. 22 dní, pripadlo len na doručovanie napadnutého uznesenia. Rozhodovanie všeobecných súdov o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu v takejto dĺžke sa ústavnému súdu nejaví konformné s požiadavkami formulovanými rozhodovacou praxou ESĽP, pretože „lehota“ v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru sa začína podaním odvolania (alebo žiadosti o prepustenie) na súd a končí sa dňom oznámenia rozhodnutia sťažovateľovi alebo jeho právnomu zástupcovi v prípade, ak nedošlo k jeho verejnému vyhláseniu (m. m. rozsudok Koendjibiharie v. Holandsko, sťažnosť č. 11487/85, § 28; m. m. napr. aj III. ÚS 286/2020).

54. Osobitne, pokiaľ ide o otázku doručovania písomného vyhotovenia rozhodnutia o väzbe a jeho vplyvu na dodržanie záväzku štátu rozhodnúť o zákonnosti väzby „urýchlene“, ústavný súd poukazuje na prax ESĽP, ktorý sa k uvedenému opakovane vyjadril. Vo veci Vejmolá v. Česká republika (sťažnosť č. 57246/00) ESĽP zdôraznil, že čl. 5 ods. 4 dohovoru tiež zakotvuje právo na doručenie súdneho rozhodnutia, ktoré sa týka zákonnosti zadržania, v krátkom čase. Z uvedeného rozhodnutia rovnako vyplýva, že štát, ktorý rozhoduje o väzbe v dvojinstančnom konaní, musí v zásade poskytnúť zadržaným osobám rovnaké záruky tak pri odvolaní, ako aj v prvostupňovom konaní, pričom požiadavka dodržania „krátkej lehoty“ nepochybne predstavuje jednu z nich (m. m. napr. aj III. ÚS 286/2020, III. ÚS 414/2021).

55. Nadväzne na uvedené ústavný súd poukazuje na prax ESĽP vo veciach týkajúcich sa Slovenskej republiky. Vo veci Karlín v. Slovenská republika (sťažnosť č. 41238/05) ESĽP konštatoval porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru z dôvodu, že vnútroštátne súdy nerozhodli urýchlene o sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby vrátane konania o sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým bola jeho žiadosť o prepustenie z väzby zamietnutá. Konkrétne ESĽP vytkol vnútroštátnym orgánom, že napadnuté konanie trvalo celkovo 44 dní, z čoho obdobie pričítateľné súdom predstavovalo najmenej 41 dní. V tomto ohľade poukázal na to, že okresnému súdu trvalo 18 dní, kým rozhodol o žiadosti o prepustenie z väzby, a ďalších 6 dní, kým bolo rozhodnutie doručené sťažovateľovi. Rovnako poukázal aj na to, že krajskému súdu trvalo 17 dní, kým rozhodol o sťažnosti, a ďalších 5 dní, kým doručil rozhodnutie sťažovateľovi. Vo veci Michalák v. Slovenská republika (sťažnosť č. 30157/03) ESĽP poukázal na neprimerane dlhé obdobie, počas ktorého boli prijaté uznesenia doručované sťažovateľovi, a to 18 a 20 dní.

56. Rovnako tak ústavný súd poukazuje aj na svoju rozhodovaciu činnosť, konkrétne na rozhodnutie vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 177/2016. V predmetnej veci konštatoval porušenie práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby postupom Krajského súdu v Prešove, pričom šlo o vec, v ktorej od predloženia veci na rozhodnutie o sťažnosti (proti uzneseniu o vzatí do väzby) do doručenia uznesenia sťažnostného súdu sťažovateľovi uplynula doba 27 dní. Vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 286/2020 Krajský súd v Trenčíne rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa 27 dní, pričom z uvedeného obdobia až 21 dní trvalo písomné vyhotovovanie uznesenia a jeho doručovanie sťažovateľovi. V aktuálne posudzovanej veci pritom od predloženia veci krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti (16. augusta 2023) do doručenia napadnutého uznesenia obhajcovi sťažovateľov (13. septembra 2023) uplynula doba 28 dní, z čoho až 22 dní pripadlo na doručovanie napadnutého uznesenia. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom všeobecného

súdnicstva pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby na slobodu došlo k zbytočným priesťahom v konaní, čím bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo sťažovateľov podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. S prihliadnutím na uvedené závery ústavnému súdu neostalo nič iné, len napadnuté uznesenie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, § 133 ods. 2 a § 134 ods. 1 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze. V tomto smere bude úlohou krajského súdu najmä podrobnejšie a presvedčivejšie odôvodniť a vysvetliť ním prijaté závery s ohľadom na možnosť nahradenia väzby sťažovateľov dohľadom probačného a mediačného úradníka v kombinácii s prípadným uložením primeraných povinností a obmedzení použitím prostriedkov podľa zákona č. 78/2015 Z. z.

VI.

Finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

57. Sťažovatelia si v ústavnej sťažnosti uplatnili proti krajskému súdu aj nárok na finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur každému z nich. Táto suma podľa názoru sťažovateľov reflektuje zásah do ich základných práv a jeho následky.

58. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo, a to spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. III. ÚS 140/07, III. ÚS 187/2017, III. ÚS 342/2018, III. ÚS 299/2020, III. ÚS 481/2021, III. ÚS 493/2021, III. ÚS 275/2022, III. ÚS 435/2023, IV. ÚS 210/04).

59. Zohľadňujúc predovšetkým charakter a intenzitu porušenia sťažovateľmi označených práv, ústavný súd dospel k záveru, že priznanie finančného zadosťučinenia je v okolnostiach veci sťažovateľov žiaduce. Ústavný súd preto podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde priznal každému zo sťažovateľov finančné zadosťučinenie vo výške po 400 eur (bod 3 výroku tohto nálezu), pričom vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu). Pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia prihliadal ústavný súd na to, že ústavnej sťažnosti bolo vyhovené pre dĺžku právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia v dôsledku ústavne neprimerane dlho trvajúceho väzobného konania nachádzali.

60. Zistené porušenie základného práva sťažovateľov podľa ústavy a práva podľa dohovoru odôvodňuje, aby im krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré im vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 525,84 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky – 193,83 eur), pričom sťažovatelia majú nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2023. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. V tomto prípade ide o zastupovanie

4 osôb, teda jeden úkon právnej služby predstavuje sumu 96,915 eur, pri každom zo sťažovateľov by ústavný súd priznal náhradu za dva úkony právnej služby (keďže za repliku si sťažovatelia náhradu trov konania neuplatnili) – prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti, spolu 193,83 eur za sťažovateľa. To spolu s režijným paušálom 12,52 eur za každý úkon u každého sťažovateľa predstavuje sumu 218,87 eur. Keďže išlo o zastupovanie štyroch sťažovateľov, mali by títo nárok na náhradu vo výške 875,48 eur. Keďže právny zástupca sťažovateľov je platiteľom dane z pridanej hodnoty, je podľa § 18 ods. 3 vyhlášky potrebné pripočítať k odmene daň z pridanej hodnoty. Pretože si však právny zástupca uplatnil v petite ústavnej sťažnosti len nárok na náhradu trov konania vo výške 525,84 eur (z toho DPH je 83,46 eur), priznal ústavný súd sťažovateľom len náhradu trov konania v uplatnenej výške.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2024

Robert Šorl
predseda senátu